

Kmečka trgovina

Ugodne posledice trgovskega sporazuma z Italijo

Ze zadnjič smo poročali, da je bil sklenjen ugoden sporazum za izvoz našega blaga v Italijo. Kot znano, nam je Italija za uvoz v letu 1939 dovolila kontingentov 250 milijonov lir. Ta uvozni kontingent je razdeljen naslednje (v milijonih lir): konji 3, goveda 30, prašiči 2, živa perutnina 15, živa divjačina 0.2, zaklana perutnina 3, nepredelano goveje meso 2, predelano meso 0.4, jajca 6, sveže ribe 2, nasoljene ribe 1, pšenica 25, koruza 15, suhe češnje 0.6, suhe gobe 0.75, slanina in salo 1, tkanine iz konjske dlake za izdelovanje vrećic 0.025, kovine in rude, ki vsebujejo kovine, razen železne rude, 15, železna ruda —, kamen za apno in cement 5, premog 3, igličasto drevje v hlohah 4, tesan igličast les 12, rezan igličast les 36, bukov les (razen železniških pragov) 18, razne vrste listnatnega lesa (breza, hrast, črešnja, oreh, jabolane itd) 25.5, igličast les za imperij in kolonije 5, drva 2, oglje 2, kalcijev cijanamid 2.4, metilni alkohol 0.8 (za začasni uvoz), pirolignit od kalcija 2.4, kože jagredi in koz 2.4, lesna celuloza 4, drugi proizvodi gozdarstva in lova 1, rezervni kontingent 8.

Vsi navedeni kontingenti so razdeljeni na dva enaka dela, vsak za pol leta. Izkoriščevanje kontingentov za prvo polovico se ne more v nobenem primeru zmanjšati, toda če se pokaže možnost, se morejo ti kontingenti povečati.

Lesni trg

Zadnje čase so se razmere na našem lesnem trgu nekoliko popravile. Promet z lesom se je nekoliko povečal in cene ne padajo več. Trenutno povpraševanje po lesu pa je še vedno preslabo, da bi se zaradi tega cene dvignile. Ker pa je tudi pretirana ponudba izdelanega lesa nadovala, je upati, da se bo tudi v pogledu cen položaj izboljšal ter se bo poleg živahnije prodaje tudi cena popravila. Velika mednarodna politična trenja, ki so vsa lesno trgovino zavrla, so sedaj že precej prenehala in mogoče je zopet pregled mednarodnega lesnega trga. Opažati je zopet večje zanimanje inozemstva za naš les. Za kraje, ki tarifno težijo proti madžarski meji, je ugodna okolnost, da je Madžarska zadnji čas izdala svojim lesnim uvoznikom večje število uvoznih dovoljenj. To povečanje kontingenta za les iz Jugoslavije je v zvezi s tem, da se je znatno zmanjšal uvoz lesa iz bivše Avstrije na Madžarsko. Dosežene so bile sedaj v trgovini z Madžarsko precej zadovoljive cene.

Denar

Za tuje valute veljajo pri nas sedaj sledeči uradni tečaji: 1 angleški funt 238 din, 1 ameri-

ški dolar 43.75 din, 1 kanadski dolar 43.55 din, 1 nemška marka 14.50 din, 1 poljski zlot 8.25, 1 belga 7.40 din, 1 pengö 8.65 din, 1 egiptski funt 239 din, 1 palestinski funt 237 din, 1 urugvajski pezoz 15.50, 1 argentinski pezoz 10.90, 1 čilski pezoz 1.20 din, 100 albanških frankov 1470 din, 100 francoskih frankov 130 din, 100 švicarskih frankov 1000 din, 100 italijanskih lir 230 din, 100 holandskih goldinarjev 2365 din, 100 bolgarskih levov 44.50 din, 100 romunskih lejev 32 din, 100 španskih pezozet 150 din, 100 grških drahem 39 din, 100 češkoslovaških kron 150 din.

Tržne cene v Mariboru

dne 3. decembra 1938

Meso: goveje salo 15—16 din, slanina (špeh) 14—15 din, pljuča 7—8 din, jetra 8—10 din, reberca 10—12 din, svinjsko meso s kostmi 12 do 13 din, svinjsko meso brez kosti 13—15 din, ribe 16—17 din, ribe belice 8 din, morske ribe 10 do 34 din, zajec 13—14 din kg.

Zelenjava: krompir 0.65—1.50 din kg, mečica 5—6 din, 1 kg čebule 2—4 din, česen 6—10, kislo zelje 3 din, glava zelja 0.50—3 din, 2—4 komadi repe 1 din, kisla repa 2 din kg, glava karfiola 1—8 din, glava ohrovtva 0.50—1.50 din, hren 8—9 din kg, komad zelene 0.50—2.50 din, buča 0.50—2 din, kup paradiznika 1 din, šopek peteršilja 0.50—1 din, glavata solata 0.50—2 din, endivija 0.25—1 din, kup motovilca, radiča, špinacije in vrtnega korenja 1 din, por 0.25—1 din, koleraba 1 din, liter luščenega graha 7.50—10 din, 2—4 komade redkve 1 din, šopek majarona 0.50 do 1 din.

Sadje: 1 kg jabolka 3—6 din, hruška 4—8 din, suhih sliv 8—12 din, krljčev 14 din, celih orehov 10 din, luščenih orehov 28—32 din, liter luščenih orehov 14 din, svežih kostanjev 2—3 din, pečenih kostanjev 6 din, šipka 3 din.

Zito: pšenica 1.50—1.75 din, rž 1.50—1.75, ječmen 1.50 din, koruza 1.25—1.50 din, oves 1 din, proso 1.50 din, ajda 1—1.25 din, proseno pšeno 4 din, ajdino pšeno 3.50—4 din, fižol 2—3 din.

Mlečni izdelki: liter mleka 1.50—2 din, smetane 10 din, kg surovega masla 24 din, kuhanega masla 30—32 din, čajnega masla 28—32 din, domačega sira 8—10 din, jajce 0.70—1.25 din, konzervirano jajce 0.85—1 din.

Perutnina: kokoš 18—25 din, par piščancev 20—65 din, gos 40—60 din, puran 30—75 din, raca 15—18 din.

Krma: kg sladkega sena 0.80 din, pšenične slame 0.42—0.45 din.

skem ne bo posebnih razlik. — Odvetnikova pravica, zahtevati nagrado, zastara šele v treh letih. Dokler tožba na plačilo stroškov ni vložena, morete sami predlagati pri sodišču, kjer Vas je odvetnik zastopal, odmero odvetnikove nagrade in stroškov. Zoper odmero, ako se Vam zdi previsoka, imate pravico pritožbe na nadrejeno okrožno sodišče.

Plačevanje občinske podpore pri izselitvi v inozemstvo. M. A. Vaša sestra je v Gradcu 25 let služila, ostarela in onemogla, dobiva od tamkajšnje občine denarno podporo, rada bi se preselila v domači kraj in vprašate, ali ji bodo izplačevali, odnosno pošiljali podporo v Jugoslavijo. — Žal nam ni znano, kaj določa zadevni pravilnik graške občine v takem primeru. Mariborska občina na primer izplačuje svojim občinarjem podpore tudi, ako se iz Maribora odsele in čeprav v inozemstvo. Naj sestra sama povpraša pri občini, kako in kaj. Ako Vaša sestra ne bi bila pristojna v Gradcu in dobiva sedaj le podporo (torej ne morda rento iz kake pogodbe, odnosno zavarovanja), bi se občine Gradec ne moglo prisiliti k plačevanju, odnosno pošiljanju podpore v Jugoslavijo.

Dedovanje po bratu. Umrl Vam je brat, ki je zapustil premoženje, ni pa napravil oproke. Vprašate, kdo bo dedič. — Ako je pokojnik imel zakonske otroke, pripada le-tem vsa zapuščina. Ako ni zakonskih otrok, živita pa še oba roditelja, tedaj gre vsa dedščina roditeljema, in sicer po enakih delih. Ako bi bil eden teh roditeljev že umrl, bi njegovo polovico dobili njegovi ostali otroci, torej bratje in sestre pokojnika. Potemtakem bratje in sestre ničesar ne dedujejo (po zakonu) po umrlem bratu, ako živita oba roditelja. Kaj drugega bi seve bilo, ako bi se eden roditeljev ali oba dedovanju odpovedala.

Prenos klavirske harmonike preko meje. F. H. V Nemčiji ste si kupili rabljeno klavirsko harmoniko in vprašate, ali jo boste mogli prinesiti preko meje brez carine. — Ako ste dalj časa bivali v Nemčiji, lahko prinesete s seboj rabljene predmete. Ni pa točno določeno, koliko časa ste morali bivati v inozemstvu. Nekateri cariniki pravijo, da vsaj dve leti, drugi pa tudi manj in gredo zlasti sezonskim delavcem na roko.

Sekanje lastnega lesa brez tesarskega mojstra. J. G. v D. Imate lasten les, potrebovali ga boste za popravilo svoje hiše in vprašate, ali ga morate dati »sekati« tesarskemu mojstru, ali pa si lahko v to svrhu najamete delavce, ki so cenejši. — Ni

»Slov. gospodar« v letu 1939.

Naši naročniki so bili v tekočem letu zelo zadovoljni s prilogo »Kmečko delo«. Nas je ta priloga stala skoroda 90.000 din, toda očitno tržali jo bomo tudi v prihodnjem letu. Ker je ta priloga dodatek, kakršnega drugi listi nimajo, moramo reči, da je »Slov. gospodar« najcenejši tednik v Sloveniji.

»Kmečka trgovina« je mnogim dobro služila, v bodoče bo pa še izpopolnjena.

Politični pregledi doma in po svetu zanimajo vsakogar, saj se svet danes tako hitro suče, da komaj sproti gledamo na vse spremenbe.

Novic je vedno dovolj, radi bi pisali le o lepih novicah, toda življenje je tako nesreč in greha, žalostni dogodki nam bodo v svarilo.

Dopisov ima naš list veliko, pravijo nekateri, da preveč, toda gledali bomo, da bodo vsi kraji zadovoljni, zato bodo dopisi le kratki in res zanimivi.

Povesti bosta dve skozi vse leto, in sicer začne z novim letom nova povest »V mrežah greha« in »Ugrabljena nevesta«, ki že izhaja, se bo nadaljevala, bodo pa novi naročniki seznanjeni z vsebino preddogodkov.

Za mladino bomo priobčevali še posebno povest v slikah in uganke ter skrivalnice.

Razgovori z naročniki ostanejo, saj imate toliko težav, da je vedno potrebna strokovna beseda.

Slike bomo objavljali, kolikor bo le prostora ostajalo.

Tak bo »Slovenski gospodar« v letu 1939. In Vi, kako boste Vi? Ni drugače mogoče, kakor da se naročite na list!

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Čimprejšnji nastop vojaške službe. Š. R. Lansko jesen ste bili pri vojaškem naboru spoznani za sposobnega in bi radi svoj kadroški rok čimprej odslužili. — V ta namen je potrebna prošnja na pristojno (varaždinsko) vojaško okrožje.

Progon radi baje lažne ovadbe. F. S. V pogovoru ste omenili nekemu znancu, kako se je nek tretji žaljivo izražal o aktivnem ministru Vaš znanec je stvar naznanil orožniku, ta Vas je zaslislal in napravil ovadbo. Sedaj pa je navedeni tretji Vas naznanil državnemu tožilstvu, češ, da ste ga iz maščevalnosti (ker je v neki pravdi zoper Vas pričal) po nedolžnem ovadil. — Res določa kazenski zakon, da se dotičnika, ki ovadi nekemu oblastvu lažno zoper svoje prepričanje, da je storil kdo kaznjivo dejanje ali da je prekršil svojo službeno dolžnost, z namero, da bi se začelo zoper njega kazensko postopanje, kaznuje s strogim zaporom ali zaporom do petih let. Če ovadnik preklicuje svojo lažno ovadbo pred začetim postopanjem, ga sme sodišče oprostiti vsake kazni. — Navedeni tretji je res izredno drzen, ko je šel — čeprav pravite, da je res žalil ministra — Vas naznaniti državnemu tožilstvu, češ, da ste si vse izmislili. Seve v kazenskem postopanju zoper Vas ne morete drugega nego vztrajati pri tem, kar ste slislali. Žal ni izključeno, da Vam sodišče (sodniki niso nezmotljivi) navsezadnje res ne bi verjelo; zoper eventualno obsojdo se lahko pritožite. Druge pomoči pa zaenkrat ni; morda se bo oni tretji o priliki sam izdal, da je res to, kar ste Vi povedali, nakar bi Vi lahko predlagali obnovo kazenskega postopka.

Umik tožbe. — Plačilo nasprotnikovih stroškov. F. S. Neka znanca Vam je pravila, da je N. N. o Vas govorila, da ste ji nekaj ukradli. Radi tega ste to N. N. tožili; potem odvetnika radi žaljenja časti. Pri razpravi je N. N. krivdo zanikala in razen tega navajala, da je bila okradena že pred več nego dvema letoma. Vaša znanca je pri zaslišanju kot priča dopustila možnost, da se je N. N. o Vas žaljivo izražala res že pred več nego dvema letoma. Radi tega ste morali svojo tožbo umakniti. Sedaj po petih mesecih zahteva Vaš odvetnik, da mu plačate 273 din. — Vaš odvetnik je vsekakor upravičen zahtevati, da mu plačate nagrado in stroške za posle, kolikor so bili potrebni za pravilno zastopanje in kolikor so bili sicer opravičeni glede na stvar samo in na obstoječe razmere. Ker nam niste naznanili posameznih postavk stroškovnika, Vam ne moremo točno odgovoriti. Kot stroški prihajajo v poštev koliki na pooblastilo v znesku 30 din, na zasebno tožbo v znesku 15 din, za prvo poluro razprave 15 din, za vsako nadaljnjo poluro po 30 din. Nagrada za sestavo zasebne tožbe znaša 50 do 80 din; za udeležbo pri razpravi, ako ne traja preko pol ure, 80 din; ako traja do ene ure, 120 din; za vsako nadaljnjo poluro po 20 din; za pisarnino za vsako stran 1 din, za dopise po 10 itd. (Vse to je ugotovljeno v knjižici »Slov. gospodarja«: Koliko sme odvetnik računati, katero dobite za 5 din v Tiskarni sv. Cirila.) Višina nagrade ni v zakonu številčno določena (v kolikor gre za zastopanje v kazenskih stvareh); zgoraj navedena je običajna v območju mariborskega okrožnega sodišča, pa menimo, da v celj-

nam znan predpis, da bi smel les sekati (najbrž mislite tesati) le tesarski mojster. Svobodno ga daste tesati komur koli, ako menite, da bo delo prav izvršil. Seve kako visoko leseno gradbo (čprav) enostavno konstrukcije, kakor tudi kako ostalo enostavno gradbo (manjšega obsega), ki spada v tesarsko stroko, bi bil upravičen izvajati le tesarski mojster.

Uvoz rabljenega dvokolesa iz Nemčije brez carine. P. P. Na podobno vprašanje je bil objavljen odgovor v »Slov. gospodarju« 16. oktobra.

Izplačilo dednih odpravščin, določenih l. 1928, po valutni vrednosti. F. S. Leta 1928 ste prevzeli od staršev vso njihovo imovino ter se zavezali izplačati ob njihovi smrti sestrama določeno vsoto dinarjev. Starši so letos umrli. Radi bi dosegli znižanje določenih dednih odpravščin, ker so bile določene in primerne leta 1928, ko je znašala vrednost posestva in poljskih pridelkov enkrat več nego danes; razen tega da se je treba ozirati na valutno vrednost in švicarski frank. — Tudi švicarski frank je v teku zadnjih deset let doživel devalvacijo; leta 1928 je 100 din notiral v Curihu slabih 11 frankov, danes pa 10 frankov. Kot vidite, ta razlika ne prihaja bistveno v poštev. — Res pa je, da je vrednost zemljišč in poljskih pridelkov bolj občutno padla. To je upoštevala uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov, ki je določila, da sme dolžnik-dedič ali sopogodbenik, ki je kmet, ako misli, da je dobljena nepremična imovina, iz katere mora plačati drugim dedičem dedščino ali nasledstvo v denarju, izgubila več kot 25% svoje vrednosti v času, ko je dolg nastal, zahtevati, naj sodišče ta dolg sorazmerno zniža z zmanjšano vrednostjo te nepremične imovine. Znižba je lahko znašala 50% prvotnega dolga. A to zahtevo bi bili morali staviti v enem letu od dne, ko je uredba dobila moč, to je do 26. septembra 1937, na kar smo mi ponovno opozorili. — Kaj drugega se pa — vsaj s silo — ne bi dalo doseči, ker naša zakonodaja ne pozna valorizacijske klavzule, vsaj ne za take primere kot je opisani.

Prodaja krave in teleta iz kontumacirane občine. J. I. Nek živinski prekupčevalec Vas je pregovoril, da ste mu prodali kravo in tele za zakol; izjavil je, da živinskih potnih listov ne potrebuje, naj o kupčiji molčite in da bo živali sam odpeljal na vozu. O stvari pa je zvedel župan, ki živinskih potnih listov noče izstaviti in Vam je prepovedal, da bi dovolili živino odpeljati, ker je namreč Vaša občina kontumacirana zaradi sifnavke. Obvestili ste o tem kupca s pripombo, da živine brez potnih listov ne pustite odpeljati, ker bi bilo to »švercanje«. On Vam pa grozi s tožbo na izročitev živine in pa zaradi razžaljenja časti. — Stališče Vašega župana je pravilno. Tožbe zaradi razžaljenja časti se Vam ni treba bati, ker je jasno, da ste hoteli z izrazom »švercanje«, odnosno tihotapstvo označiti le namero kupca, odpeljati živino brez potnih listov iz kontumacirane občine; s tem pa niste zagrešili kaznjivega žaljenja časti. — Od kupoprodajne pogodbe ne morete enostransko odstopiti. Lahko zahtevate od kupca, da kupljeno kravo in tele provzame, odnosno odpelje v primernem dodatnem roku. Ker tega zaradi kontumaca najbrž ne bo mogel, bo moral ali od pogodbe odstopiti (pri čemur mu

morate vrniti aro, ker odstopa od pogodbe ni on sam zakrivil), ali pa Vam plačati primerno odškodnino, ako imate od posesti, odnosno oskrbe krave in teleta več škode nego koristi.

Ali smem voziti po tujih parcelah kakor moj prednik. M. A. Kupili ste parcelo, čije doseданji lastnik je vedno vozil z nje drva in steljo po tujih parcelah na občinsko cesto. Vprašate, ali Vam sme kdo zbrantiti enake vožnje? — Ako je Vaš prednik opravljal vožnje temeljem pogodbenne služnostne pravice, se boste lahko z uspehom tudi Vi na nje sklicevali, razen ako ni bila morda omejena le na prednika osebno. — Ako je Vaš prednik pravico vožnje priposestvoval (s 30 letnim javnim izvrševanjem brez sile in ne da bi koga prosil za dovoljenje vožnje), velja priposestvanje tudi za Vas. Ako pa prednik še ni opravljal voženj celih 30 let ali ako je v tem času morda kdaj prosil za dovoljenje, tedaj bi Vam smel lastnik tuje parcele nadaljnje vožnje upravičeno prepovedati. Morali bi se z njim sporazumeti. Vsekakor pa mora vsak lastnik zemljišča dovoliti lastniku gozda, odnosno lastniku gozdnih prečevalov, da izvažajo čez njegovo zemljišče gozdne proizvode, če jih ni mogoče izvažati drugače, v drugi smeri ali če bi bila drug način ali druga smer nerazmerno dražja. Plačati bi pa morali primerno odškodnino. Ako Vam je morda prednik jamčil za svoboden prevoz do občinske ceste, bi Vas moral varovati pred vsako škodo.

Brat prosil za nasvet pod imenom brata. C. F. Pritožujete se, da nas je Vaš brat prosil za nasvet ter pri tem samolastno podpisal Vaše ime. Mi seve ne moremo popreizkusiti, ali izvira dopis res od osebe, čije ime je podpisano, za nas je važno le to, da je dotičnik naročnik našega lista, ker odgovarjamo samo naročnikom. V predmetnem primeru bi bili oškodovani le mi, ne pa tudi Vi, tako da Vam ne moremo svetovati nikakih posebnih korakov zoper brata, razen bratovskega posvarila.

Avtokolona namesto artiljerije. A. B. Pri naboru ste bili odrejeni za službo pri artiljeriji. Vi bi pa raje služili pri avtokolonah. — Napravite prošnjo na poveljstvo pristojnega vojaškega okrožja ter navedite, kaj vse znate (šofiranje, mehanicarstvo itd.), odnosno zakaj želite spremembo dodelitve. Brez utemeljenega razloga prošnji ne bo ugodeno.

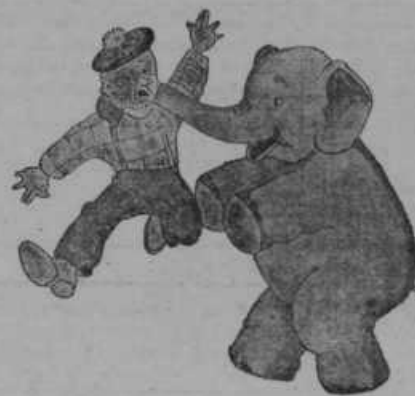
Odvetnik prodaja posestvo petih dedičev. V. Š. Po pokojnem očetu so posestvo podedovali štirje otroci in mati in se je razdelilo na pet delov. Odvetnik je zastopal dva izmed dedičev, le ta dva mu dolgujeta stroške, odnosno nagrado in sta podpisala dovoljenje za vknjižbo zastavne pravice. Odvetnik pa grozi, da bo pognal vse posestvo na dražbo. — Ako odgovarjajo Vaše navedbe dejstvom, tedaj sme odvetnik voditi izvršbo le v imovino navedenih dveh dedičev-poblastiteljev in bi prišli na dražbo le dve petini posestva. Oglejte si zemljiško knjigo, ali je zastavna pravica za odvetnikovo terjatev vknjižena res le pri lastninskih deležih dveh dedičev. Ako bi bila vknjižena na vsem posestvu, bi odvetnik smel poseči v izvršbo na vse posestvo, ako je pred tem ostale tri dediče iztožil na plačilo s tako zvano hipotekarno tožbo. Hipotekarne tožbe ne bi trebalo, ako bi bili ostali trije dediči vknjiženi

Ostala sem sirota sama, kajti ves zarod je uničil

ZELIO

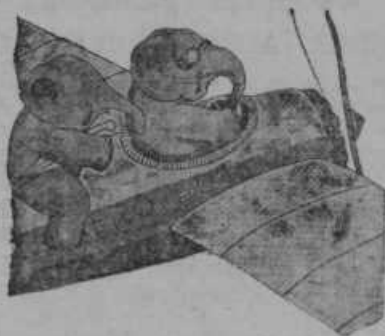
kot lastniki šele potem, ko je bila zastavna pravica že vknjižena in zaznamovana njena izvršljivost. Na drugi strani se vknjižba zastavne pravice, ako se je izvršila (pomotoma ali namenoma) tudi pri lastninskih deležih treh neprizadetih dedičev brez njihovega dovoljenja in obvestila, lahko spodbija z rekurzom v teku 30 dni po dostavitvi zadevnega sklepa v lastne roke navedenih dedičev.

Joj, kakor strela sta vihrala oba rešitelja. Oče je kar zmerjal in pihal in sikal, ko je zagledal divjega moža, ki je ugrabil Jumbo. Kazen ni izostala. Mati pa je odprla kletko in Jumbo je ves srečen objel mater. (Konec sledi)

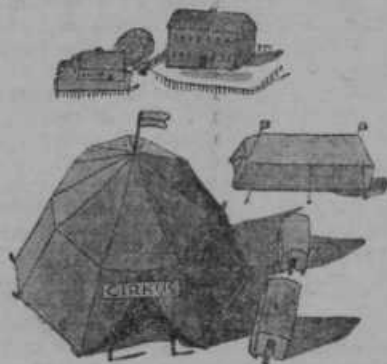
Našim malčkom

Jumbo

»V cirkusu, daleč na severu, je Jumbo zaprt v kletki. Ako ga hočete rešiti, sedite tukaj v letalo in brž na pot!« Še to jim je sonček svetoval. Takoj sta vstopila oče in

4 mati v aeroplan in se odpeljala tja proti severu.

Po dolgih in mučnih urah iskanja sta le našla cilj. Globoko doli sta zagledala cirkus. Hkrati sta oba zaklicala: »Živio! Kmalu bova dobila našega sinčka!« Letalo pristane na zemlji.

Za zimske večere

Zakaj so pri vaškem peku večje žemlje kot pri mestnem?

(Zato, ker večje naredi.)

Zakaj kura sedi, ko leže jajca?

(Zato, ker bi se jajce ubilo, ko bi stala.)

Kdo je zadolžen od pete do vrha glave?

(Tisti, ki ima od čevljev do klobnuka vse na kredit.)

Jaz nisem to, ti tudi nisi to, če pa ti k meni stopiš, potem sva pa to. Kaj je to?

(Par.)